

Paweł Gut*

Jerzy Podrański (1929–2001)

W bieżącym roku mija 90. rocznica urodzin doktora Jerzego Podrańskiego, szczecińskiego archiwisty i historyka, autora przewodnika po najważniejszym zespole Archiwum Państwowego w Szczecinie: Archiwum Książąt Szczecińskich.

Jerzy Podrański urodził się 25 grudnia 1929 r. w Trzebiełuchu na Ziemi Chełmińskiej (województwo pomorskie), w rodzinie Józefa i Anieli z domu Malewskiej. Tu też w miejscowej szkole powszechnej rozpoczął naukę, którą przerwał wybuch drugiej wojny światowej. W 1940 r. za przedwojenną działalność ojca oraz odmowę przyjęcia niemieckiej volkslisty, cała rodzina została wysiedlona z rodzinnego gospodarstwa i przewieziona do obozu pracy w Toruniu, a następnie do karnego obozu pracy w Potulicach (od 9 stycznia 1942 do 21 stycznia 1945)¹. Doświadczenia wojenne, ciężka praca, głód zaważyły na zdrowiu Jerzego Podrańskiego, co odczuwał przez całe życie.

Po wojnie rodzina Podrańskich wróciła w rodzinne strony. Jerzy Podrański ukończył szkołę podstawową w 1949 r. w Trzebiełuchu i następnie szkołę średnią w Grudziądzu w 1953 r. W tym też roku został alumnem Niższego Seminarium Duchownego OO. Werbistów w Nysie na Dolnym Śląsku, a po jego likwidacji przez władze państwowe studentem w Wyższym Seminarium Duchownym OO. Werbistów w Pieniężnie na Warmii. Jednak studiów duchownych nie ukończył. W 1958 r. powrócił do domu rodzinnego i pomagał w gospodarstwie rolnym. W 1959 r. osiedlił się w Szczecinie i rozpoczął pracę zawodową na stanowisku bibliotekarza w Szkole Podstawowej i Liceum Ogólnokształcącym Towarzystwa Przyjaciół Dzieci. Jednak już po roku przeniósł się do pracy w Przedsiębiorstwie Państwowym POLCARGO, w dziale Rzeczoznawstwa i Kontroli Ładunków. W latach 1960–1969 pełnił funkcję kierownika magazynu

* Dr hab. Paweł Gut – pracownik Archiwum Państwowego w Szczecinie, kierownik Oddziału I – Materiałów archiwalnych wytworzonych do 1945 r., wykładowca Akademii Pomorskiej w Słupsku. Zainteresowania badawcze: historia nowożytna i archiwistyka.

¹ Archiwum Państwowe w Szczecinie (dalej AP Szczecin), Archiwum Zakładowe (dalej AZ), Akta personalne sygn. 299, s. 12.

i kontrolera technicznego². W 1964 r. podjął studia zaoczne na Wydziale Filozoficzno-Historycznym Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu. Studia historyczne ukończył w 1968 r. broniąc pracę magisterską pt.: *Obóz pracy w Potulicach jako jedna z form eksterminacji ludności polskiej podczas okupacji w latach 1939–1945*, której promotorem był prof. dr hab. Benon Miśkiewicz³. Praca ta została wyróżniona w konkursie Ministerstwa Oświaty i Szkolnictwa Wyższego na najlepsze prace dyplomowe w roku 1969⁴.

Uzyskanie wykształcenia wyższego stało się impulsem do zmiany miejsca pracy. W 1969 r. Podrański zrezygnował z pracy w POLCARGO i z dniem 1 kwietnia został zatrudniony w Wojewódzkim Archiwum Państwowym w Szczecinie na stanowisku referenta w oddziale akt feudalnych⁵. W archiwum został włączony w prace nad opracowaniem dokumentów średniowiecznych i nowożytnych z czasów książęcych i brandenbursko-pruskich. Miał konieczne do tej pracy kwalifikacje, znał świetnie łączę i język niemiecki. W 1971 r. awansował na stanowisko kierownika Oddziału akt do 1800 r. Po reorganizacji Wojewódzkiego Archiwum Państwowego w Szczecinie w 1973 r. Naczelny Dyrektor Archiwów Państwowych wyraził zgodę na mianowanie Jerzego Podrańskiego na stanowisko kierownika Oddziału I⁶, a 1 maja 1973 r. otrzymał też tytuł asystenta naukowo-badawczego⁷, a po obronie doktoratu (1982), 1 stycznia 1984 r. adiunkta archiwalnego⁸. Od 1971 r. pełnił również funkcję wizytatora składnic akt (archiwów zakładowych). Zadania z tym związane wykonywał do końca lat 70-tych XX wieku⁹.

Po wprowadzeniu 1 stycznia 1989 r. nowej organizacji Archiwum Państwowego w Szczecinie dr Jerzy Podrański został kierownikiem Oddziału I Materiałów Archiwalnych powstałych do 1945 r. Zachował sta-

² Na stanowisku bibliotekarza w szkole pracował od 1 października 1959 r. do 31 lipca 1960 r. Z kolei w POLCARGO pracował od 15 września 1960 r. do 31 marca 1969 r. AP Szczecin, AZ, Akta personalne sygn. 299, s. 126–128.

³ Tamże, s. 5

⁴ Tamże, s. 28; R. Gaziński, *O pracy zawodowej i naukowej dr. Jerzego Podrańskiego*, *Szczeciński Informator Archiwalny*, Nr 9 (1995), s. 160.

⁵ Już po 6 miesiącach, z dniem 1 października 1969 r., J. Podrański został awansowany na stanowisko archiwisty. AP Szczecin, AZ, Akta personalne sygn. 299, s. 16–18, 21.

⁶ Tamże, s. 47.

⁷ Tamże, s. 63.

⁸ Tamże, s. 77–94.

⁹ Tamże, s. 30.

nowisko naukowe – adiunkta archiwalnego. W 1994 r. przeszedł na emeryturę¹⁰.

Jednym z głównych zadań Jerzego Podrańskiego było opracowanie naukowe zasobu archiwum. Zajmował się aktami wytworzonymi przed i po roku 1945. W pierwszych latach pracy w WAP Szczecin brał udział w porządkowaniu akt Urzędu Wojewódzkiego Szczecińskiego (1945–1950), a z zasobu najdawniejszego opracował Zbiór pamiętników, oraz podjął się opracowania inwentarza do zespołu Archiwum Książąt Szczecińskich¹¹. W tym czasie przygotował inwentarze książkowe zespołów i zbiorów archiwalnych, m.in.: Kamery Wojenno-Skarbowej w Szczecinie, Zbioru Samuela Gottlieba Loepera, Zbioru Juliusza Bohlena, Zbioru Hansa Lutscha, Zbioru Karla Loewego, Rękopisów i Spuścizn, Akt miasta Złocieńca, a także Suplementu do Akt miasta Stargardu, Kościoła św. Jakuba w Szczecinie, Kościoła św. Jana w Szczecinie, Francuskiej Gminy Reformowanej w Szczecinie, Kościoła Najświętszej Marii Panny w Gryficach, Sądu Kameralnego Rzeszy¹².

Najważniejszym dziełem Jerzego Podrańskiego w zakresie opracowania zasobu dawnego był inwentarz książkowy, a następnie przewodnik po zespole Archiwum Książąt Szczecińskich. Pierwsze z opracowań, składające się z 4 tomów zostało zakończone w roku 1973¹³.

Pracę poprzedził obszernym wstępem do inwentarza zespołu, w którym zgodnie z klasycznym układem tego typu opracowań zaprezentował historię książąt i Księstwa Pomorskiego, przede wszystkim jego ustroju, a także władz brandenbursko-pruskich na Pomorzu do początku XIX w. Obszernie opracował również dzieje zespołu i problematykę funkcjonowania kancelarii książęcej. Materiał ten stanowić może podstawę do podjęcia szerokich studiów nad książęcą kancelarią wczesnonowożytną na Pomorzu, powstawania kancelarii akt spraw w XVI i XVII w. We wstę-

¹⁰ Tamże, s. 107.

¹¹ Tamże, s. 35–36.

¹² Tamże, s. 139; P. Gut, *O zasobie Archiwum Państwowego w Szczecinie do 1945 roku*, w: *Mundus archii mundus memoriae. Archiwum Państwowe w Szczecinie 1945–2005*, red. M. Frankel, Szczecin 2007, s. 24–27, 29–30.

¹³ Inwentarz zespołu Archiwum Książąt Szczecińskich, wstęp i opracowanie Jerzy Podrański, mps, Szczecin 1973, t. 1–4.

pie do inwentarza AKS Jerzy Podrański scharakteryzował również bardzo szeroko zawartość treściową akt zespołu¹⁴.

Inwentarz wraz ze wstępem był kilkakrotnie przedmiotem obrad Komisji Metodycznej Wojewódzkiego Archiwum Państwowego w Szczecinie. Dyskusje obejmowały metodyczne problemy związane z podziałem wewnętrznym zespołu (Pars – części, Titulus – grupa rzeczowa), łączeniem i dzieleniem współprawnych jednostek archiwalnych. Jerzy Podrański w jej trakcie stał na stanowisku pozostawienia narosłej struktury zespołu, czyli nie wydzielania z zespołu akt narosłych w toku działania władz brandenburskich i pruskich w II połowie XVII i w XVIII w., a wpasowanych w układ registratury archiwum książęcego, zachowania jego cezury końcowej na 1808 r., mimo że ostatni książę pomorski Bogusław XIV zmarł w 1637 r., a urzędy centralne (rada regencyjna) zakończyły działalność w 1638 r. Ten stan zachowania zespołu oddawał proces archiwotwórczy, jaki przeszły akta książęce i akta spadkobierców książąt pomorskich. Zespół został opracowany zgodnie z propozycjami autora inwentarza, zachowano układ akt wynikający z repertoriów z 1642 r., czyli podział na trzy części (pars), z których każda otrzymała ciągłą sygnaturę. Wewnętrznie każda z części dzieliła się na tytułusy, będące odpowiednikiem grup rzeczowych¹⁵.

Oddanie użytkownikom inwentarza Archiwum Książąt Szczecińskich nie zakończyło pracy Jerzego Podrańskiego nad tym zespołem. Podjął się on bowiem przygotowania przewodnika po tym zespole. Prace nad nim trwały 15 lat. Zebrany materiał dla haseł rzeczowych i osobowych w trakcie kwerendy odwoływał się do poziomu dokumentu (piece/item), jednak w trakcie prac redakcyjnych ze względów wydawniczych autor musiał ograniczyć głębię informacji. Przewodnik *Archiwum Książąt Szczecińskich* ukazał się w dwóch tomach w roku 1991¹⁶.

Doktor Jerzy Podrański był przez ponad 20 lat członkiem Komisji Metodycznej, a także uczestniczył w pracach zespołów naukowych i roboczych organizowanych przez Naczelnego Dyrektora Archiwum, był m.in. członkiem zespołu ds. opracowania akt okresu księgi wpisów, którym kierowała dr Karola Ciesielska z Archiwum Państwowego w Toru-

¹⁴ Charakterystykę zawartości J. Podrański omówił aż na 107 stronach.

¹⁵ AP Szczecin, Archiwum Państwowe w Szczecinie, sygn. 31–32 (protokoły z posiedzeń komisji metodycznych z lat 1971–1974).

¹⁶ J. Podrański, *Archiwum Książąt Szczecińskich*, cz. 1–2, Szczecin 1991.

niu¹⁷. Wygłaszał również referaty na zebraniach naukowych pracowników szczecińskiego archiwum¹⁸.

Oprócz opracowania zasobu prowadził również badania z historii regionu. W pierwszych latach pracy w archiwum opracował rozdziały w monografiach powiatów łobeskiego, kamieńskiego, tłumaczył źródła do dziejów Pyrzyc i Gryfic¹⁹. W kolejnych latach specjalizował się w problematyce źródłoznawczej i archiwalnej, publikując artykuły o dokumentach czasów książęcych. Pracą na temat pertynencji terytorialnej archiwaliów szczecińskiej placówki wpisał się do kanonu polskiej teorii archiwalnej²⁰. Był współautorem dwóch publikacji przybliżających zasób archiwum szczecińskiego – *Skarby szczecińskiego archiwum*²¹ oraz *Gryfici. Książęta Pomorza Zachodniego*²². Na zlecenie instytutów naukowych PAN prowadził kwerendy tematyczne w zasobie szczecińskiego archiwum²³.

Droga naukowa Jerzego Podrańskiego rozpoczęła się na seminarium, początkowo prof. dr. hab. Lecha Trzeciakowskiego, a następnie prof. dr. hab. Antoniego Czubińskiego na UAM w Poznaniu²⁴. Pod kierunkiem promotora przygotowywał dysertację na temat Chrześcijańskiej Demokracji w okresie II Rzeczypospolitej, opartą na szerokiej kwerendzie m.in. w Archiwum Akt Nowych, Archiwum MSW w Warszawie, Archiwum KC PZPR w Warszawie, archiwach państwowych w Bydgoszczy, Krakowie, Kielcach, Katowicach, Lublinie, Poznaniu i Toruniu. W dniu 28 czerwca 1982 r. otrzymał stopień doktora nauk humanistycznych w zakresie historii na podstawie dysertacji *Działalność Polskiego Stronnictwa Chrześcijańskiej Demokracji w latach 1918–1937*²⁵.

¹⁷ AP Szczecin, AZ, Akta personalne sygn. 299, s. 138.

¹⁸ Tamże, s. 80–82. Zob. spis w aneksie.

¹⁹ Tamże, s. 28.

²⁰ J. Podrański, *Zasada pertynencji terytorialnej w świetle materiałów Archiwum w Szczecinie*, „Archeion” t. 71 (1981), s. 29–48. Rozprawa ta stanowiła pierwotnie pracę dyplomową Jerzego Podrańskiego na drugim stopniu studiów podyplomowych z archiwistyki.

²¹ K. Kozłowski, J. Podrański, *Skarby szczecińskiego archiwum*, Szczecin 1979.

²² K. Kozłowski, J. Podrański, *Gryfici, książęta Pomorza Zachodniego*, Szczecin 1985.

²³ Pierwsza z kwerend (1973–1976) dotyczyła historii przemysłu na Pomorzu Zachodnim. Z kolei Instytut Geografii PAN zlecił J. Podrańskiemu kwerendę na temat wsi pomorskiej. AP Szczecin, AZ, Akta personalne sygn. 299, s. 80.

²⁴ Tamże, s. 11a, 28.

²⁵ Przewód doktorski Jerzy Podrański otworzył 16 czerwca 1971 r. Choć w innych sprawozdaniach J. Podrański wskazuje datę 1973 jako rok otwarcia przewodu doktorskiego. Tamże, s. 9, 11, 31–32, 55. Praca doktorska niestety nie doczekała się publikacji.; R. Gaziński, *O pracy zawodowej...*, s. 161.

Jerzy Podrański ustawicznie podnosił kwalifikacje w zakresie archiwistyki. W 1976 r. ukończył roczne Studium Podyplomowe Archiwistyki pierwszego stopnia na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu, a następnie w roku akademickim 1976/1977 kontynuował kształcenie na drugim stopniu archiwalnych studiów podyplomowych w Toruniu²⁶.

W latach 70. XX w. rozpoczął również pracę na uczelni. Od 1973 r. prowadził lektorat z języka łacińskiego w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Szczecinie²⁷. Po uzyskaniu stopnia doktora, w 1985 r. został wykładowcą w Instytucie Historii Uniwersytetu Szczecińskiego, prowadząc zajęcia z łaciny średniowiecznej i nauk pomocniczych historii. Pracownikiem naukowym w Instytucie Historii był do roku 1994²⁸.

W latach 70. i 80. XX w., prócz pracy archiwalnej i naukowej Jerzy Podrański zajmował się intensywnie popularyzacją dziejów Pomorza na łamach szczecińskiej prasy codziennej („Głos Szczeciński”, „Kurier Szczeciński”), a także w krótkich audycjach radiowych PR Szczecin (nagrał 20 audycji)²⁹, m.in. w 1978 r. nagrał audycje: „Handel warciańsko-odrzański”, „Handel morski XVI–XIX w.”, „Lekarze nadworni”³⁰, a w 1983 r. „Luteranizm na Pomorzu Zachodnim”³¹.

Inną formą popularyzacji wiedzy o zasobie szczecińskiego archiwum i dziejach regionu, w której aktywnie uczestniczył, były wystawy. Był twórcą i współtwórcą wystaw organizowanych w latach 70. i 80. XX w., w ramach „Tygodnia Archiwów”, a także wystaw tematycznych, m.in. „Historyczne związku Pomorza Zachodniego z Polską” (1988), „Skarby Archiwum Szczecińskiego” (1989), „Skarby Archiwum Gorzowskiego” (1990), „Szczecin i Pomorze Zachodnie w dziełach kartograficznych, dokumentach i pieczęciach” (1993). Ta ostatnia przygotowana została z okazji 750-lecia nadania prawa magdeburskiego Szczecinowi³².

Jeszcze inną formę popularyzacji stanowiły przewodniki turystyczne. Był autorem dwóch z nich: *Szczecin – zwiedzamy miasto* oraz *Moje miasto Szczecin*³³.

²⁶ AP Szczecin, AZ, Akta personalne, sygn. 299, s. 7–8.

²⁷ Tamże, s. 44.

²⁸ Tamże, s. 98–99, 131; R. Gaziński, *O pracy zawodowej...*, s. 161.

²⁹ AP Szczecin, AZ, Akta personalne, sygn. 299, s. 80, 84, 88–89.

³⁰ AP Szczecin, Zbiór nagrań dźwiękowych, sygn. 7.

³¹ AP Szczecin, Polskie Radio, RR w Szczecinie, sygn. N/5954.

³² AP Szczecin, AZ, Akta personalne sygn. 299, s. 140.

³³ Tamże, s. 144.

Doktor Podrański ze względów zdrowotnych przeszedł na emeryturę 30 czerwca 1994 r. Uroczyste zakończenie pracy zawodowej miało miejsce 27 czerwca w sali im. B. Tuhan-Taurogińskiego w Archiwum Państwowym w Szczecinie. Laudację o dorobku archiwalnym i naukowym wygłosił ówczesny kierownik oddziału akt do 1945 r. dr Radosław Gaziński, a także dyrektor szczecińskiego archiwum dr Kazimierz Kozłowski. Na ręce Jerzego Podrańskiego przekazano również list gratulacyjny Naczelnego Dyrektora Archiwów Państwowych, prof. dr. hab. Jerzego Skowronka³⁴.

Mimo przejścia na emeryturę dr Podrański nie zaprzestał kontaktów z archiwum, a także pracy naukowej. W czasie letnich miesięcy 1995–1997 na zlecenie dyrekcji archiwum przeprowadził skontrum zasobu dawnego w magazynach ekspozytury w Strzmielu. W trakcie pobytu w pałacu rodów Borków i Loeperów, prowadził również prelekcje dla młodzieży szkolnej z Łobza i okolic. Ponadto nawiązał współpracę z kręgiem miłośników historii regionalnej i wiedzy humanistycznej, skupionych wokół czasopisma „Łabuź”. Efektem tych kontaktów były jego publikacje we wspomnianym czasopiśmie o Sydonii Borcke, lokacji Łobza i Strzmiela. Był współtwórcą inicjatywy organizacji jubileuszu 450 rocznicy urodzin najślynniejszej pomorskiej czarownicy, Sydonii von Borcke, w Radowie Małym i Strzmielu w 1998 r.

Wspomagał nadal prace nad opracowaniem zasobu do 1945 r. udzielając rad i wskazówek, wypożyczając własne notatki i materiały warsztatowe. Współpracował m.in. przy opracowaniu drugiego z książących archiwów – Archiwum Księżąt Wołoskich, a także Akt miasta Kołobrzegu.

Jerzy Podrański aktywnie uczestniczył w życiu społecznym pracowników archiwum szczecińskiego. Pełnił funkcję społecznego inspektora bhp, a także przewodniczącego Rady Pracowniczej Archiwum Państwowego w Szczecinie³⁵. W 1983 r. został wybrany na pierwszego przewodniczącego Związku Nauczycielstwa Polskiego w Wojewódzkim Archiwum Państwowym w Szczecinie³⁶.

³⁴ Tamże, s. 123–125, 138, 142; R. Gaziński, *O pracy zawodowej...*, s. 160–163.

³⁵ AP Szczecin, AZ, Akta personalne, sygn. 299, s. 109.

³⁶ Tamże, s. 50.

W 1969 r. wstąpił do Polskiego Towarzystwa Historycznego Oddział w Szczecinie³⁷. W połowie lat 80. XX w., został skarbnikiem oddziału PTH-a i pełnił tę funkcję do roku 1994³⁸.

Społeczna działalność Jerzego Podrałskiego, mimo przeżyć wojennych, wiązała się z afirmacją życia. Widoczna była nie tylko w udziale w licznych oficjalnych i nieoficjalnych spotkaniach towarzyskich, m.in. krajowych i zagranicznych wycieczkach pracowników AP Szczecin, ale w okazjonalnej twórczości poetyckiej. Jest on bowiem autorem kilkudziesięciu humorystycznych i refleksyjnych wierszy oraz rymowanek, które tworzył z okazji mniej lub bardziej wzniosłych, m.in. „Hymnu archiwistów”³⁹.

Za działalność zawodową i społeczną został uhonorowany odznakami: „Gryfem Pomorskim”, „Za zasługi dla Archiwistyki” oraz „Medalem 50-lecia Szczecina”, a także odznaczeniem państwowym „Srebrnym Krzyżem Zasługi”⁴⁰.

Dr Jerzy Podrałski zmarł 31 października 2001 r. Pochowany jest na Cmentarzu Centralnym w Szczecinie (kwatery 107A). Pogrzeb odbył się 5 listopada 2001 r.

ŹRÓDŁA

Archiwum Zakładowe Archiwum Państwowego w Szczecinie –teczka personalna, sygn. 299, Jerzy Podrałski.

Archiwum Państwowe w Szczecinie, Archiwum Państwowe w Szczecinie, sygn. 31, 32.

LITERATURA

Frankel M., *Doktor Jerzy Podrałski (1929–2001), archiwista i historyk, „Szczeciński Informator Archiwalny”* nr 14/15 (2002), s. 149–150.

Frankel M., *Jerzy Podrałski (1929–2001)*, w: *Słownik Biograficzny Archiwistów Polskich*, t. III, red. E. Rossowska, Warszawa 2017, s. 186–188.

Gaziński R., *O pracy zawodowej dr. Jerzego Podrałskiego*, *Szczeciński Informator Archiwalny*, nr 9 (1995), s. 160–163.

Gut P., *O zasobie Archiwum Państwowego w Szczecinie do 1945 roku*, w: *Mundus archii mundus memoriae. Archiwum Państwowe w Szczecinie 1945–2005*, red. M. Frankel, Szczecin 2007, s. 23–31.

³⁷ Tamże, s. 36.

³⁸ Tamże s. 109.

³⁹ Tamże, s. 145.

⁴⁰ M. Frankel, *Jerzy Podrałski (1929–2001)*, s. 188.

BIBLIOGRAFIA JERZEGO PODRAŃSKIEGO

1969

Źródła do dziejów ziemi gryfickiej, wybór, tłumaczenie, opracowanie J. Podrański, „Ziemia Gryficka” t. 1/1969, s. 349–364.

Rec. W. Jastrzębski, *Potulice – hitlerowski obóz przesiedleńczy i pracy*, Bydgoszcz 1967, „Przegląd Zachodniopomorski”, nr 4/1969, s. 159.

1971

Z dziejów Łobza, w: *Z dziejów ziemi łobeskiej*, red. T. Białecki, Szczecin 1971, s. 54–70.
Administracja państwowa w powiecie Łobez w latach 1945–1950, w: *Z dziejów ziemi łobeskiej*, red. T. Białecki, Szczecin 1971, s. 186–200.

Gospodarka komunalna i mieszkaniowa w powiecie łobeskim w latach 1945–1970, w: *Z dziejów Ziemi Łobeskiej*, red. T. Białecki, Szczecin 1971, s. 335–360.

[współautorzy: Edward Rymar, Z. Patka], *Wybór i tłumaczenie źródeł do dziejów ziemi pyrzyckiej, część 2*, „Zeszyty Pyrzyckie” t. 4 (1971), s. 227–248.

Wybór i opracowanie źródeł do tworzenia się administracji polskiej w powiecie Łobez z 1945 r., w: *Z dziejów ziemi łobeskiej*, red. T. Białecki, Szczecin 1971, s. 448–461.

1973

Gospodarka komunalna i mieszkaniowa w powiecie wolińskim w latach 1945–1970, w: *Z dziejów ziemi wolińskiej*, red. T. Białecki, Szczecin, 1973, s. 369–388.

1974

Akta Archiwum Ksiąząt Szczecińskich przejęte z Niemieckiej Republiki Demokratycznej w roku 1962, „Archeion” t. 60 (1974).

1977

Akta dotyczące miasta Szczecina w Archiwum Ksiąząt Szczecińskich, „Przegląd Zachodniopomorski” t. XXI (1977), z. 4, s. 131–146.

1978

Materiały archiwalne do dziejów politycznych Pomorza Zachodniego 1945–1949, „Informator Archiwalny”, 1/1978, s. 28–38.

1979

[współautor M. Stelmach] *Charakterystyka zasobu aktowego Wojewódzkiego Archiwum Państwowego od XIII do 1945 roku*, w: *Nauki humanistyczne na Pomorzu Za-*

chodnim, [Sesja naukowa 5 i 6 grudnia 1979], streszczenia referatów, Szczecin 1979, brak numeracji stron.

[współautor K. Kozłowski, M. Stelmach, B. Frankiewicz], *Skarby szczecińskiego archiwum, Szczecin 1979.*

1980

Charakterystyka zasobu aktowego z okresu feudalnego (od XIII w. do około 1860), w: Wojewódzkie Archiwum Państwowe w Szczecinie 1945–1980, Szczecin 1980, s. 18–25.

Materiały źródłowe do dziejów Pomorza Zachodniego w Archiwum Głównym Akt Dawnych w Warszawie, „Informator Archiwalny” 5/1980, s. 7–16.

1981

Zasada pertynencji terytorialnej w świetle materiałów Archiwum w Szczecinie, „Archeion” t. 71 (1981), s. 29–48.

1982

Budowa wodociągu w Szczecinie w II połowie XVI w., „Materiały Zachodniopomorskie” t. 28 (1982), s. 193–210.

Materiały źródłowe dotyczące Wielkopolski w Archiwum Państwowym w Szczecinie, w: Dzieje Poznania i województwa poznańskiego, t. 2, Warszawa 1982, s. 855–864.

1983

Materiały źródłowe dotyczące stosunków zachodniopomorskich z królestwem Szwecji XVI–XVII w., „Informator Archiwalny” 11/1983, s. 7–15 (15–16).

[współautor Z. Chmielewski] *Materiały do dziejów Szczecińskiego pedagogium państwowego w Szczecinie, „Bibliotekarz Zachodniopomorski” R. 4 (1983), z. 4, s. 19–22.*

1985

[współautor K. Kozłowski], *Gryfici, książęta Pomorza Zachodniego, Szczecin 1985.*

Stan bezpieczeństwa wewnętrznego i porządku publicznego księstwa zachodniopomorskiego od XVI do XVIII wieku w świetle akt zespołu Archiwum Księżąt Szczecińskich, „Szczeciński Informator Archiwalny” nr 1/1985, s. 23–41.

1986

Źródła do dziejów Pomorza Zachodniego XIV–XVIII w. w Archiwum Państwowym w Szczecinie, „Szczeciński Informator Archiwalny” nr 2/1986, s. 21–48.

1987

[współautor W. Opieka], *Spółdzielnia Mieszkaniowa w Gryficach*, w: *Ziemia Gryficka 1945–1985*, red. K. Kozłowski, Gryfice 1987, s. 100–121.

[współautorzy: K. Kozłowski, S. Krzywicki, H. Kożan-Macijewicz, E. Ostrowska, M. Stelmach, U. Szajko, H. Wajs] *Związki Pomorza Zachodniego z Polską od XIV–XVIII w. Katalog wystawy*, Szczecin 1987.

1989

Źródła i stan badań nad obozem hitlerowskim w Potulicach, w: *Obozy hitlerowskie na Pomorzu Zachodnim i Gdańskim w latach drugiej wojny światowej*, red. L. Janiszewski, Szczecin 1989, s. 199–218.

1991

Archiwum Ksiąg Szczęcińskich, część 1–2, Szczecin 1991.

1992

Z dziejów Strzmiela, „Szczęciński Informator Archiwalny” nr 7/1992, s. 222–226.

1993

[współautor z R. Gaziński, J. Grzelak], *Regesty dokumentów miasta Szczecina z lat 1243–1856*, opracowanie i tłumaczenie R. Gaziński, J. Grzelak, J. Podrański, Szczecin 1993.

1994

[współautor K. Kozłowski] *Anna Jagiellonka i Bogusław X w świetle dokumentów archiwalnych*, w: *Polska i Pomorze Zachodnie w XVI–XVIII wieku*, red. K. Kozłowski (Seria: Regiony w dziejach Polski. Pomorze Zachodnie, Z. 3), Szczecin 1994, s. 79–88.

Materiały do dziejów Ziemi Darłowskiej w zasobie Archiwum Państwowego w Szczecinie, „Darłowskie Zeszyty Naukowe” nr 5 (1994), s. 4–12.

Pobyty służbowy w Sztokholmie, „Archeion” t. 93 (1994), s. 357–362.

1995

Biblioteka książęca w 1643 r., „Szczęciński Informator Archiwalny” nr 9/1995, s. 47–50.

Z dziejów Strzmiela, „Łabuź” nr 16/1995, s. 16–19.

1996

Dwa dokumenty z greifswaldzkiego archiwum, „Szczeciński Informator Archiwalny” nr 10/1996, s. 143–148.

[współautor P. Gut] *Jeszcze kilka słów o Sydonii*, „Łabuź” nr 19/1996, s. 3–6.

[współautor A. Giza] *Korespondencja polsko-pomorska z lat 1590, 1597 w zbiorze Archiwum Państwowego w Szczecinie*, „Szczeciński Informator Archiwalny” nr 10/1996, s. 103–108.

Książęcy nadworny browar w Szczecinie, „Kronika Szczecina” t. 15 (1996), s. 59–62.

Procesy czarownic na Pomorzu Zachodnim w XVI i XVII wieku, „Szczeciński Informator Archiwalny” nr 10/1996, s. 43–48.

Przysięga szczecińskiego nadwornego archiwisty z 1613 roku, „Szczeciński Informator Archiwalny” nr 10/1996, s. 9–12.

1997

Dokument Papieża Innocentego II z 1140 r., „Szczeciński Informator Archiwalny” nr 11/1997, s. 175–180.

Inwentarz zawierający polskie rzeczy przywiezione w swoim czasie do Stralsundu i który to inwentarz z rozkazu królewskiej szwedzkiej rejencji w Szczecinie przez wyższych urzędników został skrupulatnie wykonany i sporządzony dnia 8 i 9 maja 1656 roku, wydał i tłumaczył Jerzy Podrański, „Przegląd Zachodniopomorski” t. 12 (1997), z. 1–2. s. 325–337.

Procesy czarownic na Pomorzu Zachodnim w XVI i XVII wieku, „Łabuź” nr 23/1997, s. 24–28.

[współautor A. Giza] *Wokół przymierza polsko-pomorskiego zawartego w Piotrkowie Trybunalskim 18 stycznia 1525 roku*, opracowanie A. Giza, J. Podrański, Szczecin 1997.

1998

Czary na Pomorzu Zachodnim w świetle akt Archiwum Państwowego w Szczecinie, „Łabuź” wydanie specjalne/1998, s. 26–30.

Dokument lokacyjny miasta Strzmiela, tłumaczenie J. Podrański, „Łabuź” nr 27/1998, s. 8–9.

Dokument lokacyjny [1348], w: *Z dziejów Strzmiela*, red. M. Frankel, Szczecin 1998, s. 14–16.

Lista czarownic zachodniopomorskich, „Szczeciński Informator Archiwalny” nr 12/1998, s. 17–26.

[współautor Z. Szultka] *W sprawie „Banku Ludowego w Bytowie” (1912–1922/1943), „Banku Ludowego” w Ugoszczy z siedzibą w Bytowie (1930–1934) – „Kasy Polskiej” w Bytowie (1934–1939/1943)*, „Rocznik Koszaliński” nr 28 (1998), s. 73–84.

Wodociąg na zamku książęcym w Szczecinie w XVI wieku, „Kronika Szczecina” t. 17 (1998), s. 91–93.

Z dziejów Strzmiela, w: *Z dziejów Strzmiela*, red. M. Frankel, Szczecin 1998, s. 5–13.

1999

I Łobez miał swoją czarownicę, „Łabuź” nr 30/1999, s. 1–3.

Immunitety lokacyjne Dąbia, wydał Jerzy Podrański, „Przegląd Zachodniopomorski” t. 14 (1999), z. 4, s. 101–112.

Język słowiański w aktach Sądu Obwodowego w Bytowie przechowywanych w archiwum Państwowym w Szczecinie ekspozycja w Strzmielu, „Szczeciński Informator Archiwalny” nr 13/1999, s. 3–9.

[współautor A. Giza] *List sułtana tureckiego Murada III do króla Polski Zygmunta III Wazy z 1590 roku w zbiorze Archiwum Państwowego w Szczecinie*, „Szczeciński Informator Archiwalny” nr 13/1999, s. 127–134.

Służba zdrowia na dworze książęcym w Szczecinie, „Kronika Szczecina” t. 18 (1999), s. 51–53.

2000

[współautor K. Kozłowski] *Anna Jagiellonka i Bogusław X w świetle dokumentów archiwalnych*, w: *Pomorze Zachodnie w tysiącleciu*, red. P. Bartnik, K. Kozłowski, Szczecin 2000, s. 101–107.

Kuchnia i jadalnia książęca na zamku w Szczecinie, „Kronika Szczecina” t. 19 (2000), s. 51–53.

[współautor A. Giza] *Listy królów polskich do książąt pomorskich z drugiej połowy XVI w.*, „Archeion” t. 101 (2000), s. 153–156.

[współautor A. Giza] *List sułtana tureckiego Murada III do króla Polski Zygmunta III Wazy z 1590 roku w zbiorze Archiwum Państwowego w Szczecinie*, „Miscellanea Historio-Archivistica” t. 12/2000, s. 119–124.

[współautor A. Giza] *List Zygmunta Augusta do książąt pomorskich z 1568 roku*, „Miscellanea Historio-Archivistica” t. 12/2000, s. 113–118.

[współautor A. Giza] *Polska wobec żeglugi narewskiej Iwana IV Groźnego*, „Przegląd Zachodniopomorski” t. 15 (2000), z. 1, s. 65–75.

Rec. Helga Hirsch, *Die Rache der Opfer. Deutsche in polnischen Lagern 1944–1950*, Berlin 1998, „Przegląd Zachodniopomorski” t. 15 (2000), z. 1, s. 272–277.

WYKAZ WYKŁADÓW NA ZEBRANIACH NAUKOWYCH AP SZCZECIN

- Zmiany w zakresie przepisów o brakowaniu akt w okresie PRL*, Podrański J., 1970 (APSz, sygn. 289).
- Charakterystyka akt Archiwum Książąt Szczecińskich przejętych z NRD* (układ, treść), Podrański J., 1971 (APSz, sygn. 290).
- Dzieje zespołu Archiwum Książąt Szczecińskich*, Podrański J., 1973 (APSz, sygn. 292).
- Materiały źródłowe do dziejów handlu zagranicznego i żeglugi w Archiwum Książąt Szczecińskich*, Podrański J., 1974 (APSz, sygn. 292).
- Materiały źródłowe dotyczące miasta Szczecina w Archiwum Książąt Szczecińskich cz. I*, Podrański J., 1975 (APSz, sygn. 293).
- Materiały źródłowe dotyczące miasta Szczecina w Archiwum Książąt Szczecińskich cz. II*, Podrański J., 1976 (APSz, sygn. 294).
- Archiwum w Szczecinie a zasada pertynencji terytorialnej*, Podrański J., 1977 (APSz, sygn. 294).
- Charakterystyka zasobu aktowego WAP w Szczecinie w okresie od XIII w. do 1945 r. oraz kartografii*, Stelmach M., Podrański J., 1979 (APSz, sygn. 294).
- Informacja dotycząca rozpoznania, selekcji i segregacji dissolutów w WAP w Szczecinie*, Podrański J., 1980 (APSz, sygn. 295).
- Informacja o Archiwum Książąt Wołogoskich*, Podrański J., 1990 (APSz, sygn. 281).
- Ocena zestawienia dokumentów tzw. „Towarzystwa Ryskiego”*, Podrański J., 1990 (APSz, sygn. 281).
- 10 wybranych dokumentów ze zbiorów AP w Szczecinie dotyczących ludności słowiańskiej*, Podrański J., 1991 (APSz, sygn. 281).

Jerzy Podrański

Hymn Archiwistów

Jesteśmy stróżami pamięci ludzkości,
Zawartej tu w aktach zasobu wielkiego,
Ukrytej w zespołach ogromnej ilości,
Na kartach i stronach poszytu każdego !

Refren: My Archiwiści, my Archiwiści,

Jesteśmy wielką rodziną wszyscy!
Porządkujemy fakty zdarzenia,
Aby przetrwały przez pokolenia,
Aby uczeni mieli bez szwanku,
Zabezpieczone źródła jak w banku!
By mogli fakty ustalać nowe,
Zrekonstruować ~~trędy~~ dziejowe!

To wszystko, co w czasie się zdarzy i stanie,
Wraz z czasem na zawsze przeminie, uleci!

A tylko to, co już spisane zostanie,
^{własnie}
To ~~tylko~~ przetrwa czas wszystkich stuleci!

„Hymn Archiwistów”. Jeden z okolicznościowych wierszy autorstwa
dr Jerzego Podrańskiego, 1990 r.

Dr Jerzy Podralski (pierwszy z lewej) na uroczystym otwarciu odbudowanego arsenału na siedzibę Archiwum Państwowego Oddział w Stargardzie Szczecińskim, 1977 r.

Dr Jerzy Podralski na otwarciu wystawy archiwalnej „Drogi do polskiego Szczecina” w siedzibie Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej w Szczecinie (dziś Książnica Pomorska), grudzień 1985 r.

Dr Jerzy Podrański na wystawie archiwalno-historycznej przygotowanej przez Archiwum Państwowe w Szczecinie z okazji 750-lat nadania prawa magdeburskiego Szczecinowi, 3 kwietnia 1993 r.

Dr Jerzy Podrański (pierwszy z lewej) z grupą uczniów ze szkoły podstawowej w Łobzie w trakcie zwiedzania pałacu von Borcków w Strzmielu, wrzesień 1993 r.

Spotkanie historyczne z Sydonią 1988. Przemówienie dyrektora Archiwum Państwowego w Szczecinie prof. Kazimierza Kozłowskiego na otwarciu sesji poświęconej Sydonii von Borcke w pałacu w Strzmielu, ekspozyturze Archiwum Państwowego w Szczecinie. Trzeci z prawej dr Jerzy Podrański, 12 września 1998 r.